

แนวทางการฟื้นฟูการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมคอมมิวนิสต์มาลายา RESTORATION GUIDELINES OF CULTURAL TOURISM OF FORMER COMMUNIST MALAYA

ซูซัน ฮามะ¹ ชินีเพ็ญ มะลิสูวรรณ² และ สุภาวิณี กิติวินิต³

Susan Hama, Chineephen Malisuwan and Suphawini Kitiwinit

Article History

Received: 08-04-2022; Revised: 20-05-2022; Accepted: 24-06-2022

<https://doi.org/10.14456/issc.2023.55>

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องแนวทางการฟื้นฟูการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมคอมมิวนิสต์มาลายา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ความรู้วัฒนธรรมคอมมิวนิสต์มาลายา วิเคราะห์ศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมคอมมิวนิสต์มาลายา และนำเสนอแนวทางการฟื้นฟูการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมคอมมิวนิสต์มาลายา ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่ม จากผู้ให้ข้อมูลหลักที่ประกอบด้วย ผู้ใหญ่บ้าน ประชาชน ด้านภูมิปัญญา ปรชาญด้านอาหาร ปรชาญด้านการใช้ชีวิตในรูปแบบของคอมมิวนิสต์ นักสื่อความหมายของชุมชน มัคคุเทศก์ชุมชน โดยวิธีการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง แบบสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่า

- 1) องค์ความรู้วัฒนธรรมคอมมิวนิสต์มาลายา ประกอบด้วย องค์ความรู้ด้านอาหาร องค์ความรู้ด้านวิถีชีวิต องค์ความรู้ด้านประวัติศาสตร์ องค์ความรู้ด้านภูมิปัญญา
- 2) ศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมคอมมิวนิสต์มาลายา ประกอบด้วย ศักยภาพด้านทรัพยากร ศักยภาพด้านพื้นที่ ศักยภาพด้านการบริหารจัดการ ศักยภาพด้านกิจกรรม
- 3) แนวทางการฟื้นฟูการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมคอมมิวนิสต์มาลายา ประกอบด้วย การส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยว การพัฒนาสินค้าและบริการให้มีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้น การสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยว การกระตุ้นตลาดนักท่องเที่ยวต่างชาติให้ฟื้นกลับมาในระยะเวลาที่รวดเร็ว และการสนับสนุนการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่รับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม

คำสำคัญ: แนวทางการฟื้นฟู; การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม; คอมมิวนิสต์มาลายา

¹⁻³ อาจารย์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

Lecturer, Faculty of Management Sciences, Yala Rajabhat University

Email: Susan.h@yru.ac.th *Corresponding author

ABSTRACT

The study of guideline of restoration of cultural tourism of former Communist Malaya aims 1). To study the cultural knowledge of communist Malaya 2). To analyze the potential of cultural tourism of communist Malaya and 3). To propose guideline of restoration cultural tourism of communist Malaya. This research study uses in-depth interview and focus group by specifying informants involved community leader, local scholar for local wisdom, food and the communist Malaya ways of life, local interpreter and tourists guide, representative were selected by the purposive sampling, data were collected using semi-structured interview and focus group discussion, analyzed the data by using descriptive analysis.

The study revealed that:

1) the cultural knowledge of former communist Malaya consists of knowledge of food, way of life, history and local wisdom.

2) cultural tourism potential at the former communist Malaya consists of potential in its resource, location, tourism activities and management.

3) the restoration guideline for cultural tourism at former communist Malaya are; to encourage revisiting, products and services development for valued added, creating tourist's satisfaction, marketing stimulation of foreign tourist for a rapid retrieve, encouraging and supporting the promotion of socially and environmentally responsible tourism.

Keywords: Restoration Guideline; Cultural Tourism; Former Communist Malaya

1. บทนำ

การพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่จังหวัดยะลาถูกระบุไว้ในยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดยะลา ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 คือ การเสริมสร้างความเข้มแข็งของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ วัฒนธรรม และท่องเที่ยวชายแดน เป้าประสงค์เพื่อให้มีรายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติและวัฒนธรรมได้มาตรฐานและยั่งยืน โดยมีกลยุทธ์เพื่อการจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวและพัฒนาศักยภาพอำเภอเบตงให้เป็นพื้นที่เศรษฐกิจเพื่อการพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน Yala Provincial Office (2018) ทั้งนี้ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้กำหนดให้พื้นที่อำเภอเบตงเป็นเมืองต้นแบบการพัฒนาแบบพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน (Sustainable Development City) Office of Model City Drive Project Triangle of Stability, Prosperity, and Sustainability (2017) สอดคล้องกับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ประเด็น การท่องเที่ยว (พ.ศ. 2561 - 2580) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ที่มุ่งเน้นนักท่องเที่ยวกลุ่มคุณภาพ สร้างความหลากหลายด้านการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว และมุ่งเน้นการพัฒนาการท่องเที่ยวในสาขาที่มีศักยภาพ แต่ยังคงรักษาจุดเด่นของประเทศด้านขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม อัตลักษณ์ความเป็นไทย ตลอดจนให้คุณค่ากับสิ่งแวดล้อมไว้ได้

ในช่วงปี พ.ศ. 2557 – 2559 นั้นประเทศไทยมีจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง คิดเป็นอัตราการเติบโตเฉลี่ยกว่าร้อยละ 23 ต่อปี (เติบโตร้อยละ 9 ในปี พ.ศ. 2559 และร้อยละ 37 ในปีพ.ศ. 2558) จากข้อมูลสถิตินักท่องเที่ยว

เที่ยวชาวต่างชาติที่เดินทางเข้าประเทศไทย ปีพ.ศ. 2559 Ministry of Tourism and Sports (2020) พบว่าในจำนวนนักท่องเที่ยว กลุ่มนี้เป็นนักท่องเที่ยวชาวจีน เกาหลีใต้ ญี่ปุ่น และอินเดียคิดเป็นสัดส่วนมากที่สุดส่วนนักท่องเที่ยวจากประเทศนอกทวีปเอเชีย นั้นมาจากประเทศรัสเซีย ประเทศในเครือสหราชอาณาจักรและสหรัฐอเมริกามากที่สุดเนื่องจากนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามายังประเทศไทย นั้นมาจากหลากหลายประเทศและนักท่องเที่ยวแต่ละกลุ่มล้วนแต่มีความต้องการและพฤติกรรมเฉพาะที่ต้นให้ความสำคัญ เช่น นักท่องเที่ยวจีนต้องการการบริการที่เฉพาะเจาะจงสำหรับคนจีน (เช่น มีข้อมูลภาษาจีนในแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ เป็นต้น Strategy and Planning Division (2018) สอดรับการท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภอเบตง เนื่องจากเมืองเบตงเป็นเมืองท่องเที่ยวที่คึกคักตลอดปี มีนักท่องเที่ยวทั้งชาวจีน มาเลเซีย สิงคโปร์ และอินโดนีเซีย เข้ามาท่องเที่ยวแต่ละปีเป็นจำนวนมาก การรองรับนักท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภอเบตง เป็นการรองรับนักท่องเที่ยวที่มีการกระจุกตัวในบางจุดของแหล่งท่องเที่ยว เช่น ทะเลหมอกอัยเยอร์เวง เป็นต้น

ดังนั้น เพื่อไม่ให้เกิดการกระจุกตัวของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภอเบตง ทีมวิจัยจึงทำการแนวทางการฟื้นฟูการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมคอมมิวนิสต์มาลาया เพื่อเป็นเส้นทางสำหรับนักท่องเที่ยวที่ชื่นชอบธรรมชาติและประวัติศาสตร์ โดยเฉพาะในพื้นที่หมู่บ้านจุฬารณพัฒนา 9 ซึ่งเป็นพื้นที่หลบหนีของพรรคคอมมิวนิสต์มาลาयाในอดีต ในพื้นที่มีองค์ความรู้ด้านวัฒนธรรมที่ควรค่าแก่การรักษาและสืบทอด จากการลงพื้นที่เพื่อค้นหาโจทย์วิจัยเบื้องต้นพบว่าผู้นำ และประชาชนในหมู่บ้านจุฬารณพัฒนา 9 ยังขาดแนวคิด กระบวนการในการรวบรวมองค์ความรู้ การพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยว เพื่อเป็นทางเลือกให้แก่นักท่องเที่ยวอนุรักษ์วัฒนธรรมคอมมิวนิสต์มาลาयाให้คงอยู่สืบไป

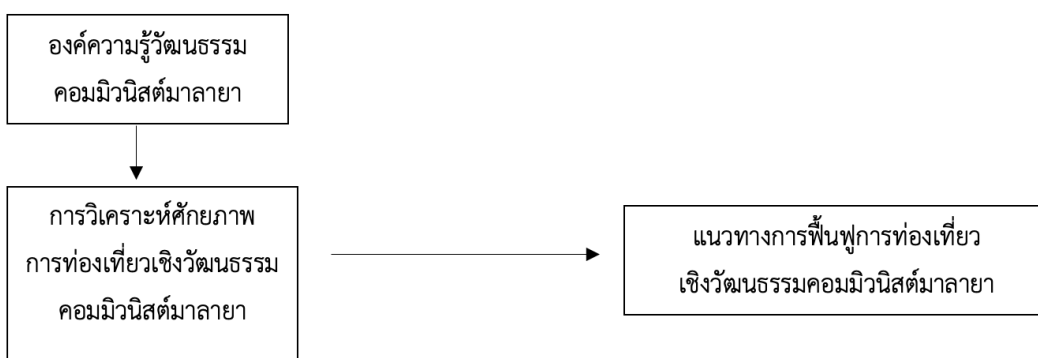
2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ความรู้วัฒนธรรมคอมมิวนิสต์มาลาया
2. เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมคอมมิวนิสต์มาลาया
3. เพื่อนำเสนอแนวทางการฟื้นฟูการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมคอมมิวนิสต์มาลาया

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1

กรอบแนวคิดการวิจัย

4. ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการฟื้นฟูการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมคอมมิวนิสต์มาลา ยา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ความรู้วัฒนธรรมคอมมิวนิสต์มาลา ยา วิเคราะห์ศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมคอมมิวนิสต์มาลา ยา และนำเสนอแนวทางการฟื้นฟูการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมคอมมิวนิสต์มาลา ยา เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีรายละเอียดการดำเนินการวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ความรู้วัฒนธรรมคอมมิวนิสต์มาลา ยา

การใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก โดยผู้ให้ข้อมูลหลักที่มีความเชี่ยวชาญแต่ละด้าน ประกอบด้วย 1) นายจีเสียง แซ่หลี่ คอมมิวนิสต์มาลา ยา ปรากฏตัวด้านประวัติศาสตร์ 2) นางสาวโชติกา โสจิศิริกุล ปรากฏตัวด้านอาหาร 3) นายชนะ แซ่อู๋ มัคคุเทศก์ชุมชน ใช้วิธีการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง เก็บข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์เชิงลึก และใช้วิธีการพรรณนาวิเคราะห์

ระยะที่ 2 การวิเคราะห์ศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมคอมมิวนิสต์มาลา ยา

การสนทนากลุ่ม เพื่อกระตุ้นให้ตัวแทนประชาชนในชุมชนร่วมกันนำเสนอองค์ความรู้ทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญ ซึ่งผู้ให้ข้อมูลหลัก ประกอบด้วย ผู้ใหญ่บ้าน ปรากฏตัวด้านภูมิปัญญา ปรากฏตัวด้านอาหาร ปรากฏตัวด้านการใช้ชีวิตในรูปแบบของคอมมิวนิสต์ นักสื่อความหมายของชุมชน มัคคุเทศก์ชุมชน จำนวน 10 คน ใช้วิธีการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง ใช้วิธีการพรรณนาวิเคราะห์

ระยะที่ 3 นำเสนอแนวทางการฟื้นฟูการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมคอมมิวนิสต์มาลา ยา

การสนทนากลุ่ม เพื่อนำเสนอแนวทางการฟื้นฟูการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมคอมมิวนิสต์มาลา ยา จำนวน 10 คน ซึ่งผู้ให้ข้อมูลหลัก ประกอบด้วย ยูทูบเบอร์ จำนวน 1 คน มัคคุเทศก์ชุมชนจากพื้นที่อื่น จำนวน 1 คน ตัวแทนกลุ่มนักศึกษา จำนวน 2 คน นักวิชาการที่ดูแลด้านการท่องเที่ยวจากศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 1 คน ผู้แทนจากท่องเที่ยวและกีฬา 3 จังหวัด รวม 3 คน ผู้แทนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 1 คน นักวิชาการพัฒนาชุมชน จำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้น 10 คน ใช้วิธีการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง เก็บข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์เชิงลึก และใช้วิธีการพรรณนาวิเคราะห์

5. ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่องแนวทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมคอมมิวนิสต์มาลา ยา มีผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ดังนี้

วัตถุประสงค์ที่ 1 การศึกษาองค์ความรู้วัฒนธรรมคอมมิวนิสต์มาลา ยา

1.1 องค์ความรู้ด้านอาหาร

คอมมิวนิสต์มาลา ยาในอดีตต้องหลบภัยจากทางการของประเทศมาเลเซีย การดำรงชีวิตอยู่ในป่าจึงใช้สมุนไพรและสัตว์ที่พบเจอในป่าหาปลา เช่น ตาลี่ห้วง ซึ่งเป็นสมุนไพรที่ทำให้รู้สึกกระปรี้กระเปร่า มีเรี่ยวแรงไม่รู้สึกเหน็ดเหนื่อย หรือรู้สึกอ่อนล้า น้อยลง โดยการสังเกตพฤติกรรมของหนูป่า ในการกิน ผู้เชี่ยวชาญสมุนไพรจึงนำมาคั้นคว่ำและเรียกชื่อ สมุนไพรตาลี่ห้วง หรือทรงพลัง การรับประทานจะนำเอาเฉพาะรากคล้ายๆ เถาวัลย์มาสับบาง ๆ ตากแดด เก็บไว้ เมื่อจะทานเอาที่แห้งแล้วมาต้มปรุงผสมกับพุทราจีน เเก็ก เนื้อสัตว์ที่จับได้ในป่า นอกจากนั้นคอมมิวนิสต์มาลา ยา มีการคิดค้นอาหารที่สะดวกและง่ายต่อการพกพาเวลาเดินป่า คือ ซาลาเปาไส้หน่อไม้ เนื่องจากหน่อไม้ในป่าสามารถหำรับประทานได้ง่าย ส่วนผสมอื่นๆ ที่ใช้ในการทำซาลาเปาจะมีการแลกเปลี่ยนกับชาวบ้านของประเทศไทย เช่น การนัดจุดฝังวัตถุดิบ การนัดจุดพบเจอเพื่อนแลกเปลี่ยนวัตถุดิบ หรือการนัดจุดพบเจอเพื่อให้คอมมิวนิสต์มาลา ยา ให้การรักษาด้านการแพทย์แก่ชาวบ้านในประเทศไทยผ่านการแลกเปลี่ยนโดยใช้อาหารหรือเครื่องปรุง

1.2 องค์ความรู้ด้านวิถีชีวิต

การดำรงชีวิตของคอมมิวนิสต์มาลา ยาอาศัยสื่อวิทยุที่สามารถสื่อสารไปยังกลุ่มคนภายนอกในการนัดหมายเวลา หรือพบเจอเพื่อล่าเหยื่อเสียบอาหาร หรือใช้วิธีการใส่จดหมายในขวดปิดจุกไว้นำไปฝังใต้ก้อนหิน ต้นไม้ รากไม้ และทำเครื่องหมายไว้ รวมไปถึงการสื่อสารโดยใช้รหัสลับ การล่าเหยื่อต้องมีการปลูกใกล้บริเวณพื้นที่ปลูกของชาวบ้านเพื่อไม่ให้เสียงต่อการโดนถล่มจากรัฐบาล

ประเทศมาเลเซีย มีอุปกรณ์วิดีโอ สำหรับถ่ายทำวิถีชีวิต คอมพิวเตอร์ แผ่นดิส สำหรับอาวุธและอาหารบางส่วนจะมีการฝังกลบ กำลังพล จำนวน 100-300 คน ใช้วิธีการเดินป่าโดยแบ่งเป็นแถว กรณีมีผู้เสียชีวิตจะฝังกลบในป่า ทำสัญลักษณ์ไว้

1.3 องค์ความรู้ด้านประวัติศาสตร์

คอมมิวนิสต์มาลายาก่อตั้งขึ้นโดยผู้นำชนชาติ จีน อินเดีย อินโดนีเซีย เมื่อวันที่ 30 เมษายน พ.ศ. 2473 หลังจากนั้นในระหว่างปี พ.ศ. 2479-2484 ได้เกิดลัทธิชาตินิยมในเยอรมัน ฟาสซิสต์ในอิตาลี และฟาสซิสต์ญี่ปุ่น นำไปสู่สงครามมหาเอเชียบูรพา หรือสงครามโลกครั้งที่ 2 วันที่ 19 สิงหาคม พ.ศ. 2488 สงครามโลกครั้งที่ 2 ได้ยุติลง โดยจักรวรรดิญี่ปุ่น ประกาศยอมแพ้ พ.ศ. 2489 รัฐบาลอังกฤษมอบเหรียญ “The Oder of The British Empire” แก่นายเฉินผิง หลังสงครามสงบลงได้มีการสวนสนามของกองกำลังต่อต้านญี่ปุ่นของพรรคคอมมิวนิสต์มาลายา ณ กรุงลอนดอน และอังกฤษได้กลับมายึดครองมาลายาเป็นอาณานิคมดั้งเดิม แต่รัฐบาลมาลายาภายใต้อังกฤษให้การรับรองพรรคคอมมิวนิสต์มาลายาเป็นพรรคการเมืองที่ถูกกฎหมาย พ.ศ. 2492 มติที่ประชุมพรรคคอมมิวนิสต์มาลายา ได้เปลี่ยนมาจัดตั้งกองทัพปลดปล่อยประชาชนมาลายาขึ้นเพื่อต่อต้านอังกฤษ พ.ศ. 2491-2498 รัฐบาลสหพันธรัฐมาเลเซียภายใต้อังกฤษได้กวาดล้างจับกุมสมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์มาลายาอย่างหนัก มีสมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์มาลายาถูกสังหารถึง 3,000 คน เนรเทศออกนอกประเทศ 10,000 คน พ.ศ. 2498 เกิดการรวมตัวกันจัดตั้งขบวนการแนวร่วมต่อสู้เพื่อเอกราช 3 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มบุคคลร่วมมือกับอังกฤษต่อต้านพรรคคอมมิวนิสต์มาลายา 2) กลุ่มบุคคลร่วมมือกับพรรคคอมมิวนิสต์มาลายาต่อสู้เพื่อเอกราช 3) กลุ่มบุคคลเดินตามแนวทางของซูการ์โน ประธานาธิบดีอินโดนีเซีย ร่วมมือกับพรรคคอมมิวนิสต์มาลายาต่อสู้เพื่อเอกราช พ.ศ. 2505- 2530 เกิดปัญหาแตกภายใน ผลจากการเพิ่มจำนวนนักรบทำให้มีสายลับฝ่ายตรงข้ามเข้ามาแฝงตัว ทำให้สูญเสียกำลังพล เกิดการแยกตัวของผู้นำฝ่ายต่าง ๆ หลังการถอยร่นเข้าเขตไทยทำให้พรรคคอมมิวนิสต์มาลายาต้องเปิดศึกพร้อมกันหลายด้าน ทั้งศึกจากรัฐบาลสหพันธรัฐมาเลเซียภายใต้อังกฤษ และศึกจากรัฐบาลไทย พ.ศ. 2531 หลังสถานการณ์โลกเปลี่ยนแปลง คอมมิวนิสต์จีนตัดการสนับสนุนจากทุกด้าน นำมาซึ่งการสงบศึก พ.ศ. 2532 แนวนโยบาย 66/23 ใช้การเมืองนำการทหาร จึงนำไปสู่การเจรจาสันติภาพ 3 ฝ่าย ระหว่างคอมมิวนิสต์มาลายา ทางกรไทยและสหพันธรัฐมาเลเซีย โดยฝ่ายพรรคคอมมิวนิสต์มาลายา ยุติการต่อสู้ด้วยกองกำลังติดอาวุธ มีการสลายกองกำลัง และทำลายอาวุธ ซึ่งเป็นข้อตกลงสันติภาพระหว่างรัฐบาลมาเลเซีย รัฐบาลไทย กับพรรคคอมมิวนิสต์มาลายา

1.4 องค์ความรู้ด้านภูมิปัญญา

การซ่อนเสบียงประเภทข้าวสารเป็นภูมิปัญญาที่คอมมิวนิสต์มาลายาคิดค้นวิธีการที่สามารถยึดอายุการเก็บรักษาได้นานถึง 10 ปี ด้วยการฝังไว้ใต้ดินและปิดผนึกปากถังให้มิดชิด ซึ่งในป่าใหญ่ไม้ที่มียางไหลออกมา เมื่อทิ้งไว้ยางจะจับตัวเป็นก้อน เรียกว่า “ชัน” โดยนำชันไปผสมอัตราส่วน 2 ใน 3 ไปต้มกับน้ำมันเครื่องหรือน้ำมันหล่อลื่นในอัตราส่วน 1 ใน 3 กลายเป็นของเหลวคล้ายยางมะตอย นำของเหลวที่ได้ในอุณหภูมิสูงมาทาเคลือบถังที่จะนำมาบรรจุข้าวสาร หลังจากนั้นในขณะที่ยังร้อนนำพลาสติกมาติดและรีดอากาศออก จากนั้นนำส่งถังให้กับจุดเก็บรักษาโดยฝ่ายเก็บรักษาจะทำการชุดหลุมขนาดเท่าถังบรรจุ ความลึกเมื่อวางถังลงจากฝาดังขึ้นมามีระยะเท่ากับความยาวปีนคาร์บิน จากนั้นเทข้าวสารลงในถัง โดยต้องบรรจุข้าวสารให้แน่นมากๆ โดยไม่มีช่องว่างและให้เหลือออกซิเจนน้อยที่สุด เพื่อให้ข้าวสารสามารถดูดออกซิเจนที่เหลือหมดไป จะทำให้ไม่เกิดมอด ซึ่งเป็นการยึดอายุข้าวสารอีกประการหนึ่งคือ ถังจะได้ไม่ถูกแรงอัดของดินอาจเกิดถังบวม รอยแตก หรือสนิม จากนั้นทำการปิดฝาด้วยพลาสติก ทาของเหลวดังกล่าวเพื่อความมิดชิด แล้วถมดินกลับไปเหมือนเดิม โดยตอนเลือกพื้นที่เก็บรักษาต้องเลือกพื้นที่ที่มีความลาดเอียง เนื่องจากดินที่ขุดจะไม่แน่นเหมือนเดิม หากเป็นพื้นเรียบจะทำให้ดินยุบตัวลงได้ เพื่อไม่ให้ศัตรูสังเกตและป้องกันการทำลายจากหมีดำ หลังจากนั้นฝ่ายบันทึกตำแหน่งจะใช้เข็มทิศในการบอกตำแหน่ง จดลงสมุดบันทึกวาดแผนที่โดยสังเขป บันทึกสิ่งรอบข้าง เช่น ต้นไม้ชนิดต่าง ๆ และสมาชิกทำการลงชื่อเพื่อยืนยันตำแหน่ง เพื่อเก็บเป็นหลักฐานให้กับกองทัพ โดยระวางชายแดนที่เป็นพื้นที่กองทัพจะมีเสบียงไว้โดยทั่ว เพื่อสนับสนุนการต่อสู้ที่ยาวนานไม่ให้ขาดเสบียง

วัตถุประสงค์ที่ 2 การวิเคราะห์ศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมคอมมิวนิสต์มาลายา

2.1 ศักยภาพด้านทรัพยากร

ทรัพยากรในที่นี้หมายถึงยานพาหนะในการรับส่งนักท่องเที่ยว บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการท่องเที่ยว รวมไปถึงสื่อประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ ซึ่งชุมชนจุฬารักษ์พัฒนา 9 มีเรือรับส่งนักท่องเที่ยวสำหรับล่องชมธรรมชาติป่าฮาลาบาลา และเส้นทางเดินเท้าของคอมมิวนิสต์มาลายา จำนวน 6 ลำ รวมไปถึงผู้พายเรือและเจ้าหน้าที่ที่ดูแลความปลอดภัย ซึ่งเป็นคนในพื้นที่ จำนวน 12 คน มีจำนวนช่องทางการสื่อสารที่สามารถเข้าถึงนักท่องเที่ยว จำนวน 3 ช่องทาง ประกอบด้วย Facebook Line และโบวซ์วีร์ และนักสื่อความหมายชุมชน จำนวน 6 คน ประกอบด้วย ผู้ที่สื่อความหมายในการบอกเล่าประวัติศาสตร์คอมมิวนิสต์ ผู้นำล่องเรือชมธรรมชาติ ผู้ที่บอกเล่าเรื่องราวการใช้ชีวิตในป่า ผู้ที่สื่อสารบอกเล่าประวัติความเป็นมาและวิธีการปรุงอาหารคอมมิวนิสต์มาลายา ซึ่งมีเพียงพอต่อการรองรับนักท่องเที่ยว

2.2 ศักยภาพด้านพื้นที่

ชุมชนจุฬารักษ์พัฒนา 9 มีทรัพยากรที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยว โดยนักท่องเที่ยวสามารถเรียนรู้ และศึกษา เทียวชม จำนวน 4 แหล่ง คือ น้ำตกฮาลาละ ทะเลหมอกผาหินโยก คลองน้ำใส พิพิธภัณฑสถานประวัติศาสตร์ของพรรคคอมมิวนิสต์มาลายา

2.3 ศักยภาพด้านการบริหารจัดการ

ชุมชนจุฬารักษ์พัฒนา 9 มีช่องทางการสื่อสารที่สามารถเข้าถึงนักท่องเที่ยว ส่งผลให้นักท่องเที่ยวมีความรู้สึกปลอดภัย และได้รับข้อมูลด้านสถานที่ท่องเที่ยว รวมไปถึงสิ่งอำนวยความสะดวก อาทิ การให้บริการรับส่งจากสนามบินหาดใหญ่ และรถรับส่งจากตัวเมืองยะลา การให้บริการที่พัก ในลักษณะ Homestay จำนวน 3 หลัง จำนวน 20 ห้อง

2.4 ศักยภาพด้านกิจกรรม

ชุมชนจุฬารักษ์พัฒนา 9 มีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ประกอบด้วย พิพิธภัณฑสถานประวัติศาสตร์ของพรรคคอมมิวนิสต์มาลายา น้ำตกฮาลาละ การแช่เท้าด้วยสมุนไพร ชมหมอกผาหินโยก ล่องเรือเรียนรู้เส้นทางประวัติศาสตร์คอมมิวนิสต์มาลายา รวมไปถึงอาหารที่สื่อถึงวัฒนธรรมคอมมิวนิสต์มาลายา อาทิ จาโก้ย ซุปดำลี่หวัง หรือซุปรวมพลัง หรือเรียกอีกชื่อว่าซุปรวมวัฒนธรรม เป็นต้น

ภาพที่ 2

พิพิธภัณฑสถานประวัติศาสตร์ของพรรคคอมมิวนิสต์มาลายา

ภาพที่ 3

ซุปรวมมิวนิสต์หรือซุปร้าลี่หัง

ภาพที่ 4

การแช่เท้าด้วยสมุนไพร

ภาพที่ 5

ล่องเรือเรียนรู้เส้นทางประวัติศาสตร์คอมมิวนิสต์มาลายา

6. อภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมคอมมิวนิสต์มาลายา ผู้วิจัยขออภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ดังนี้
วัตถุประสงค์ที่ 1 การศึกษาองค์ความรู้วัฒนธรรมคอมมิวนิสต์มาลายา

จากการวิจัย พบว่า องค์ความรู้ด้านภูมิปัญญาการเก็บรักษาอาหารเพื่อให้คงอยู่ได้นานเป็นองค์ความรู้ที่คอมมิวนิสต์มาลายา ใช้เพื่อความอยู่รอดในการประทังชีวิตระหว่างการสู้รบ สอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ Tinlakan (2016) เรื่องการนำเสนอรูปแบบการเรียนรู้ของชุมชนเพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหาร ที่พบว่า สภาพแวดล้อมของชุมชน วิกฤต ปัญหาในด้านต่าง ๆ ความตระหนัก และแนวคิดในการแก้ไขปัญหา การมีข้อมูลความรู้ที่มีการจัดการอย่างเป็นระบบ ถือเป็นปัจจัยและเงื่อนไขที่นำไปสู่ความมั่นคงทางอาหาร โดยวงเกลียวการเรียนรู้จะมีความต่อเนื่องกันไป 3 ระยะ คือ 1) การเรียนรู้เพื่อฟื้นฟูและการพึ่งตนเองสู่การสร้างเสริมความมั่นคงทางอาหาร 2) การเรียนรู้เพื่อปรับเปลี่ยนชุมชนสู่การสร้างเสริมความมั่นคงทางอาหารร่วมกัน 3) การเรียนรู้เพื่อพัฒนาการเสริมความมั่นคงทางอาหารของชุมชน ซึ่งในแต่ละระยะจะมีการขยายตัวตามปัจจัยเงื่อนไขการเรียนรู้ ทั้งนี้ปัจจัยการเรียนรู้อาจเกิดการถอยกลับหากมีสถานการณ์บางอย่างเข้ามากระทบ ซึ่งชุมชนสามารถเลือกแบบและระยะการเรียนรู้ให้เหมาะกับชุมชน แล้วจึงวางแผนและดำเนินการตามรูปแบบการเรียนรู้ต่อไป

ทั้งนี้ องค์ความรู้ด้านภูมิปัญญาการเก็บรักษาอาหารบ่งบอกถึงการพึ่งตนเองถือเป็นความสามารถในการช่วยเหลือตนเอง ดำรงชีวิตได้อย่างอิสระมั่นคง โดยไม่เป็นภาระของผู้อื่นมากเกินไป มีความสมดุลและมีความพอดีในการดำรงชีวิตรวมถึงมีความพอใจในชีวิตที่เป็นอยู่ ซึ่งเป็นการพึ่งตนเองในระดับกลุ่ม/สังคม หมายถึง การที่กลุ่มคนในสังคมคอมมิวนิสต์พยายามจัดระบบเพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง (Self-fulfillment) ด้วยวิธีการช่วยเหลือตนเอง หรือร่วมมือกับบุคคลอื่นที่อยู่ในสถานการณ์เดียวกัน Choktanawanit (2011) ถือเป็นภูมิปัญญาในการถนอมอาหาร และยึดอายุการเก็บรักษาของคอมมิวนิสต์ในอดีต ซึ่ง Chansoon (1993) ได้กล่าวว่า ภูมิปัญญา คือ องค์ความรู้ทั้งหมดที่นำมาใช้ในการแก้ไขปัญหาในท้องถิ่นอย่างสมสมัย ภูมิปัญญาเกิดจากการสะสม

เรียนรู้มาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน มีลักษณะเชื่อมโยงกันไปหมดทุกสาขาวิชา สอดคล้องกับ Serasuthorn (2005) ที่กล่าวว่า ภูมิปัญญาเป็นองค์ความรู้ที่เกิดจากกระบวนการคิด วิเคราะห์ และสังเคราะห์ของบุคคล กลุ่มชุมชน ที่พัฒนาจากความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับบุคคล บุคคลกับธรรมชาติ บุคคลกับอำนาจเหนือธรรมชาติ และบุคคลกับเทคโนโลยีสารสนเทศต่าง ๆ ภูมิปัญญาได้เข้ามามีบทบาทในการพัฒนาอย่างกว้างขวาง ตั้งแต่ปัญญาที่เป็นทั้งระดับนามธรรมและรูปธรรม

วัตถุประสงค์ที่ 2 การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมคอมมิวนิสต์มาลาया

จากการวิจัย พบว่า การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมคอมมิวนิสต์มาลาया ประกอบด้วย การรับประทานอาหาร การท่องเที่ยว การช้อปปิ้ง การชมทะเลหมอก การแช่มือแช่เท้า และการเยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์ สอดคล้องกับข้อมูลของ Prachachat Business (2019) ที่พบว่า การท่องเที่ยวในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีการเติบโตทางการท่องเที่ยวโดยมีจำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้ของการท่องเที่ยวในเขตสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นไปโดยสอดคล้องกัน ปริมาณนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นเฉลี่ยปีละ 2-5% โดยในปี 2561 มีรายได้จากการท่องเที่ยวรวมกว่า 7,000 ล้านบาท แบ่งเป็น นราธิวาส 3,137 ล้านบาท เติบโตขึ้น 8.63% ปัตตานี 1,101 ล้านบาท เติบโตขึ้น 10.52% และยะลา 3,443 ล้านบาท เติบโตขึ้น 9.46% ซึ่งคิดสัดส่วนนักท่องเที่ยวในพื้นที่ สามจังหวัดชายแดนภาคใต้นั้นแบ่งออกเป็น ชาวมาเลเซีย 70% คนไทย 30% โดยเส้นทางการท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยม คือ เส้นทางธรรมชาติในพื้นที่จังหวัดยะลา และเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ได้แก่ ศาสนสถานโบราณต่าง ๆ ซึ่ง Serasuthorn (2005) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นรูปแบบสินค้าทางวัฒนธรรมซึ่งใช้ทุนทางประวัติศาสตร์ สังคม วัฒนธรรม และประเพณีเป็นหลัก ทุนดังกล่าวไม่เพียงเป็นการนำเสนอในฐานะประวัติศาสตร์ สังคม วัฒนธรรม และประเพณีของแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นอยู่จริง เช่น วัฒนธรรมที่ดำเนินอยู่จริง ณ เวลานั้น หากแต่การท่องเที่ยวยังมีสีสันของท้องถิ่น ทั้งนี้หากกิจกรรมการท่องเที่ยวสามารถพัฒนาไปสู่ส่วนวัตกรรมการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม อาจต้องคำนึงถึง 1) ปัจจัยด้านการแข่งขัน (Competition) กันในธุรกิจการท่องเที่ยว เพื่อให้มีโอกาสในการเอาชนะคู่แข่งเพิ่มมากขึ้น 2) ปัจจัยด้านศักยภาพทางเศรษฐกิจ (Economic Performance) ซึ่งได้แก่ ผลการดำเนินเศรษฐกิจที่ดีขึ้น ที่เป็นปัจจัยหนึ่งในการส่งเสริมศักยภาพทางเศรษฐกิจการท่องเที่ยว 3) ปัจจัยความต้องการของนักท่องเที่ยว (Demand-led) เช่น จำนวนนักท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพิ่มสูงขึ้นนำไปสู่ความต้องการใช้ไฟฟ้ามากขึ้นส่งผลให้เกิดการคิดค้นนวัตกรรมการประหยัดพลังงานในแหล่งท่องเที่ยว 4) ปัจจัยด้านเทคโนโลยี (Technology) เช่น การโฆษณาแหล่งท่องเที่ยวผ่านเว็บไซต์ชุมชน 5) ปัจจัยด้านกลยุทธ์ระดับองค์กร (Firm-level Strategy) ซึ่งหมายถึงเป้าหมายเชิงกลยุทธ์ที่หน่วยงานซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยเฉพาะธุรกิจเอกชนได้กำหนดเอาไว้ 6) ปัจจัยด้านบทบาทของหน่วยงานภาครัฐ (Role of the State) ทั้งในฐานะการเป็นหน่วยงานประสานความร่วมมือ เพื่อให้ทุกภาคส่วนได้เข้ามาเป็นหุ้นส่วนในการพัฒนานวัตกรรม

วัตถุประสงค์ที่ 3 ประเมินความเป็นไปได้ในการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมคอมมิวนิสต์มาลาया

จากการวิจัย พบว่า ความเป็นไปได้ในการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมคอมมิวนิสต์มาลาयाมีเหตุผลสำคัญ 5 ประการ คือ ช่องทางการสื่อสารที่เข้าถึงนักท่องเที่ยว ความรู้สึกปลอดภัยที่นักท่องเที่ยวได้รับ การมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชน มีนักท่องเที่ยวที่ให้ความสนใจข้อมูลด้านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมคอมมิวนิสต์มาลาया และเยาวชนรุ่นหลังที่สืบทอดภูมิปัญญาของชุมชน สอดคล้องกับ Suwan (2000) ที่กล่าวว่า การจัดการการท่องเที่ยวต้องพิจารณาการอย่างเป็นระบบ ซึ่งการพิจารณาควรรวมไปถึง 1) ทรัพยากรการท่องเที่ยว (Tourism Resource) ซึ่งประกอบด้วย แหล่งท่องเที่ยวตลอดจนทรัพยากรที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการท่องเที่ยว 2) การบริการการท่องเที่ยว (Tourism Services) อันได้แก่การให้บริการเพื่อการท่องเที่ยวที่มีอยู่ในพื้นที่หรือกิจกรรมที่มีผลเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของพื้นที่นั้น ๆ 3) การตลาดท่องเที่ยว (Tourism Marketing) โดยเป็นส่วนหนึ่งของความต้องการในการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวผู้ประกอบการและประชาชนในพื้นที่ ซึ่งหมายรวมถึงกิจกรรมรูปแบบหรือกระบวนการการท่องเที่ยว ทั้งนี้การจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวเป็นส่วนหนึ่งที่หน่วยงานภาครัฐควรเข้ามาช่วยในการ

บริหารจัดการหรือสนับสนุนทั้งด้านการโฆษณาและประชาสัมพันธ์ การสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรการท่องเที่ยว การปรับปรุงและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การบริหารแหล่งท่องเที่ยว และการรักษาความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยว Tourism Authority of Thailand (2002)

7. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. แนวทางการฟื้นฟูการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมคอมมิวนิสต์มาลายา สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาฟื้นฟูการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมคอมมิวนิสต์กลุ่มอื่น ๆ ในประเทศไทย
2. แนวทางการฟื้นฟูการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมคอมมิวนิสต์มาลายา สามารถนำไปใช้เสริมสร้างความรู้ให้กับการพัฒนาท่องเที่ยวโดยชุมชนอื่น ๆ ได้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการพัฒนาต่อยอดการทำวิจัยเกี่ยวกับขีดความสามารถของชุมชนท่องเที่ยวคอมมิวนิสต์มาลายา หมู่บ้านจุฬาภรณ์พัฒนา 9 ในการรองรับนักท่องเที่ยว ในด้านการอนุรักษ์ภูมิปัญญา การให้บริการแก่นักท่องเที่ยว การอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว เพื่อที่จะสามารถบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ

รายการอ้างอิง

- ประพัทธ์ชัย ไชยนอก. (2553). *แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม: กรณีศึกษาบ้านด่านซ้าย อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ]. มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- Yala Provincial Office. (2018). *Yala Provincial Development Strategy*. http://www.yala.go.th/circulardetail?cb_id=VmtSR1UyTnJOVkpRVkRBOQ
- Office of Model City Drive Project “Triangle of Stability, Prosperity, and Sustainability”. (2017). *(Draft) Action Plan Model City Drive Project “Triangle of Stability, Prosperity, and Sustainability”*. Southern Border Provinces Administrative Centre.
- Strategy and Planning Division. (2018). *Tourism and Sports Strategy Plan* (4th Edition). Office of Permanent Secretary, Tourism and Sports. Ministry of Tourism and Sports.
- Tinlakan. P. (2016). *Presenting a community learning model to promote food security*. [Unpublished doctoral dissertation]. Chulalongkorn University.
- Choktanawanit. P. (2011). *Self-reliance*. http://www.tnrr.in.th/?page=result_search&record_id=10474209.
- Chantun. S. (1993). *Local Wisdom and Community Development*. Wisdom of Local Foundation.
- Serasuthorn. P. (2005). *Local wisdom in Phitsanulok*. Chulalongkorn University.
- Anaeksuk. B. (2015). *Concept and Theories of Cultural Tourism*. Naresuan University.
- Prachachat Business. (2019). *The economy of the southern border tourism region grows by 10%, promoting natural and cultural tourism*. <https://www.prachachat.net/local-economy/news-336009>

- Tourism Authority of Thailand. (2004). *Eco-Tourism from an Insider's Perspective*. Ministry of Tourism.
- Suwan. M. (2000). *Project on guidelines and tourism management study in the area of responsibility of Subdistrict Administrative Organization and Subdistrict Council*. Tourism Authority of Thailand.